

Handelshøyskolen BI

MAN 51271 Terrorism and Counter-Terrorism

Term paper 60% - W

Predefinert informasjon

Startdato:	17-01-2022 09:00	Termin:	202210
Sluttdato:	30-05-2022 12:00	Vurderingsform:	Norsk 6-trinns skala (A-F)
Eksamensform:	P		
Flowkode:	202210 11595 IN02 W P		
Intern sensor:	(Anonymisert)		

Deltaker

Jorunn Kristin Storesund Lyngen

Informasjon fra deltaker

Tittel *: Trusselvurdering - Hva er sannsynligheten for at norske styrker deployert til Afrikas Horn blir rammet av angrep fra Al Shabaab

Naun på veileder *: Pia Jansen

**Inneholder besvarelsen
konfidensielt
materiale?:** Nei

**Jeg bekrefter
innlevering til
biblioteket *:** Ja

Gruppe

Gruppenavn: (Anonymisert)

Gruppenummer: 4

**Andre medlemmer i
gruppen:** Deltakeren har innlevert i en enkeltmannsgruppe

Innholdsfortegnelse

INNHALDSFORTEGNELSE	I
SAMMENDRAG.....	II
INNLEDNING	1
VARSLINGSPROBLEM	1
AVGRENSNING	2
KONTEKST	2
INDIKATORANALYSE	4
VILJE	5
<i>Al Shabaabs uttalte mål.....</i>	<i>5</i>
<i>Modus Operandi.....</i>	<i>6</i>
<i>Tidligere aksjoner og målutvalgelse.....</i>	<i>7</i>
EVNE.....	8
<i>Ledelse.....</i>	<i>8</i>
<i>Rekruttering og propaganda</i>	<i>10</i>
<i>Finansiering</i>	<i>11</i>
<i>Våpen og utstyr.....</i>	<i>12</i>
KONKLUSJON OG SANNSYNLIGHETSVURDERING	14
LITTERATURLISTE	16

Sammendrag

Denne trusselvurderingen tar utgangspunkt i et fiktivt oppdrag, en deployering for en norsk fregatt til Afrikas Horn, og ser på trusselen fra Al Shabaab mot et slikt oppdrag. Al Shabaab er en av de største og mest aktive terrorgruppene i regionen og står årlig bak flere angrep, særlig i Somalia.

Denne trusselvurderingen vil gi en vurdering av trusselen for at norske styrker rammes av terrorangrep fra Al Shabaab, i de neste 6 til 12 månedene, på land, i kystsonen og ute på havet.

Vurderingen gjøres gjennom en strukturell analyse av indikatorer med utgangspunkt i terrorgruppens vilje (intensjon) og evne (kapabilitet). Under vilje vurderes indikatorene *Al Shabaabs uttalte mål*, *Modus Operandi* og *tidligere aksjoner*. Under evne vurderes indikatorene *ledelse*, *rekruttering og propaganda*, *finansiering* og *våpen og utstyr*.

Innledning

I 2009 og i 2013 ble det sendt en norsk fregatt til Afrikas Horn for å bidra i anti-pirat operasjonene som gikk i området i regi av EU og NATO. Denne trusselvurderingen tar utgangspunkt i et nytt, fiktivt oppdrag til Afrikas Horn og gjennom et aktørfokus vurdere trusselen fra Al Shabaab mot en deployering med en norsk fregatt til området.

Når en fregatt deployerer er den avhengig av logistisk støtte, og mulighet for å gå til kai. Dette krever støtte fra et mindre logistisk team som oppholder seg på land. Dette teamet reiser mellom havnene fregatten bruker, som regel med fly og bil, de har kontakt med lokale agenter og legger til rette for andre logistiske forhold. Derfor må vurderingen ikke bare se på noe om trusselen langs kystsonen og i havet, men også på land. Vurderingen vil derfor se på trusselen fra Al Shabaab på land, i kystsonen og ute i havet.

Al Shabaab er den største og mest aktive terroristgruppene i Somalia, og står også bak flere angrep i regionen utenfor Somalias grenser (Center for International Security and Cooperation, 2019). De har vært aktive som gruppe siden 2009, men islamistiske grupper som driver kamp i og fra Somalia har lange tradisjoner i området (Weldemichael, 2019). I 2012 knytter de seg til Al Qaida sitt jihadistiske nettverk (Sitter, 2017, s. 240), og er per dags dato nummer to blant verdens terrorgrupper med flest dødsfall på samvittigheten (Institute for Economics & Peace, 2022). Al Shabaab passer dermed godt inn i Hoffmans definisjon om terrorisme som «[...] *the deliberate creation and exploitation of fear through violence or the threat of violence in pursuit of political change*» (Hoffman, 2017, s. 44).

Varslingsproblem

Hva er sannsynligheten for at norske styrker deployert til Afrikas Horn blir rammet av terrorangrep fra Al Shabaab på land, i kystsonen og ute på havet?

Avgrensning

Afrikas Horn strekker seg fra Sudan i nord til Kenya i sør, men i denne oppgaven fokuseres det i hovedsak på landområdene tilstøtende havet i Djibouti, Somalia og Kenya. Vurderingen vil se på trusselen fra nå og ca. et år frem i tid, da en typisk deployering for en fregatt varer fra 6 til 12 måneder. Med kystsonen menes fra land og ut til grunnlinjen. For havområdet vil vurderingen begrense seg til havområdene tilstøtende de overnevnte landene ut til 24 nautiske mil fra grunnlinjen (altså territorialfarvann og tilstøtende sone som definert av FN) (Forente nasjoner, 2000, ss. 8-9).

Vurderingen bruker standardiserte sannsynlighetsord som definert av PST (PST, 2022, s. 2):

Meget sannsynlig - *Det er meget god grunn til å forvente (over 90 % sannsynlighet).*

Sannsynlig - *Det er grunn til å forvente (mellom 60–90 % sannsynlighet).*

Mulig - *Det er like sannsynlig som usannsynlig (mellom 40–60 % sannsynlighet).*

Lite sannsynlig - *Det er liten grunn til å forvente (mellom 10–40 % sannsynlighet).*

Svært lite sannsynlig - *Det er svært liten grunn til å forvente (Under 10 % sannsynlighet).*

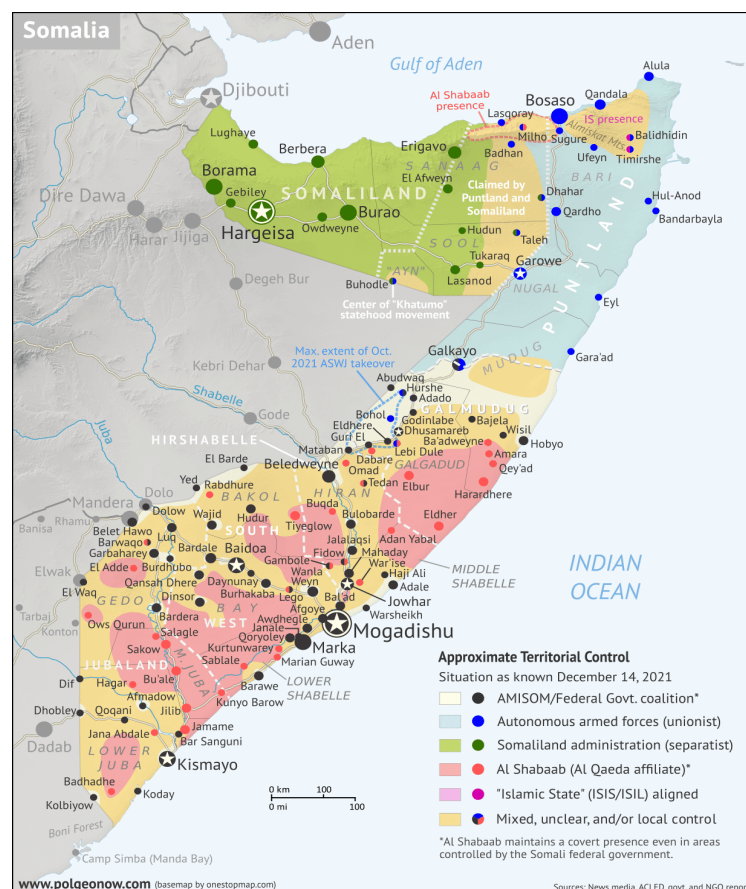
Kontekst

Somalia er et av verdens fattigste land, og har i mange år vært karakterisert som en såkalt «*failed state*». Store områder mangler sentralisert kontroll, og klansystemet er utbredt (UK Home Office, 2019). Av Sitters fem risikofaktorer som høyner sannsynligheten av terrorisme (Sitter, 2017, ss. 256-257), skårer Somalia på samtlige av dem.

Ved årtusenskiftet slo en utbrytergruppe fra Al-Ittihad Al-Islami (AIAI), ofte referert til som «*de yngre*», seg sammen med en allianse av Sharia domstoler, kalt Islamic Courts Union (ICU). Harakat al-Shabaab al-Mujahidin, «*de unge krigernes bevegelse*», bedre kjent som Al Shabaab oppnådde i 2006, sammen med ICU, å ta kontroll over Somalias hovedstad Mogadishu samt den viktige havnebyen Kismayo.

Nabolandene, i første omgang Eritrea, ble skremt av den islamistiske overtagelsen og gikk inn militært i Somalia. De lyktes med å kaste Al Shabaab og ICU ut av Mogadishu. Mange somaliere valgte å støtte Al Shabaab i kampen mot Eritrea, siden Somalia historisk har hatt flere konflikter med landet og mange så på dem som en okkupasjonsmakt. Denne støtten bidro til at gruppen vokste raskt til flere tusen medlemmer og nøy godt av finansiell støtte både i lokalsamfunnet og blant deler av Somalias store diaspora.

En transnasjonal føderal regjering (TGF) (formet i eksil allerede i 2004) ble innsatt, og det er i de senere år holdt flere valg til en folkevalgt TGF regjering i Mogadishu (Felter, Masters, & Sergie, 2021). Valgsystemet er intrikat og basert på klansystemet i Somalia, noe som har høstet mye internasjonal kritikk (Odowa, 2021). Somaliske regjeringsstyrker (*SNA – Somali national army*), under TGF, har fortsatt i sporet av militær bekjempelse av Al Shabaab, men SNA er avhengig av støtte fra US AFRICOM og den Afrikanske Unionens FN støttede AMISOM (*African mission in Somalia*) styrker for å holde Al Shabaab tilbake. Gruppen har i dag kontroll på ca. 20 prosent av Somalia, men det svinger frem og tilbake særlig med tilstedeværelsen og antall AMISOM styrker i landet.

(Political Geography Now, 2021)

Al Shabaab treffer på alle fem av Sitters fellesnevner for definisjon av terrorisme (Sitter, 2017, ss. 12-15), og ble i 2008 klassifisert som en terrororganisasjon av USA. I 2012 deklamerte Al Shabaab troskap til Al Qaida, og ble dermed en del av deres franchisestrategi som beskrevet av Sitter i Terrorismens historie (Sitter, 2017, s. 239). Gruppen har lidd store tap ved målrettede droneangrep mot leire og ledere, særlig under Trump sin presidentperiode, men har vist seg å være ganske overlevelsedyktige. Gruppen blir sett på som noe pragmatisk, da det er uenigheter innad om de skal ha et lokalt, regionalt eller globalt fokus. Men det er stor enighet om å få etablert et islamistisk Somalia styrt etter Sharia. En visjon som har lange tradisjoner både historisk og i nyere tid i regionen (Sitter, 2017, s. 184).

De fleste av gruppens angrep er rettet mot alt med regjeringstilknytning eller tilknytning til utenlandske styrker i Somalia, og særlig i Mogadishu. De har likevel hatt noen store og dødelige angrep i nabolandene som i 2010 i Uganda, mot en restaurant i Djibouti i 2015, i 2013 og 2015 mot Westgate kjøpesenteret og Garissa University College i Kenya (et av de dødeligste med 150 døde studenter) (DNI.org, u.d.). AL Shabaab skal ifølge US AFRICOM bestå av 5000 – 10000 krigere (Harrington & Thompson, 2021).

Indikatoranalyse

Indikatoranalyse er en type strukturell analyseteknikk som kan brukes for å lage bedre prediksjoner og trusselvurderinger, analyseformen hjelper med å unngå typiske medfødte og tillærte biaser som for eksempel bekräftelsesbias (som forelest av Sunniva Gåsemyr på samling 2). Ved aktøranalyser er det ofte vanlig å se på vilje (intensjon) og evne (kapabilitet). Indikatorene kan vektas etter hvor sterke eller svake de er til å predikere sannsynligheten for at norske styrker rammes av Al Shabaab angrep, noe som gjøres under hver enkelt indikator. Siden vurderingen gjøres for et relativt kort tidsrom frem i tid, 6 til 12 måneder, er det i hovedsak ekstrapolering som benyttes for å predikere frem i tid.

Vilje

Al Shabaabs intensjoner kan en kaste lys på gjennom å se på det de sier de ønsker å oppnå, samt å se på hva de faktisk gjør og planlegger. Salafistisk jihadisme (Sitter, 2017, s. 223) kan være beskrivende for en del av deres aktivitet, men også Tom Parker sine «*basic building block of terrorism*» (Parker, 2022, s. 203) dekker mye av Al Shabaabs aktiviteter. En analyse av deres uttalte mål og krav sett opp mot deres fiendebildet og tidligere målutvelgelse vil kunne bidra til å predikere sannsynligheten for nye angrep i utvalgte områder.

Al Shabaabs uttalte mål

«*In general, the stated objectives of terrorist groups are a stable and reliable indicator of their actual intentions*» (Abrahms, 2006, s. 47).

Når en ser på Al Shabaabs uttalte målsetninger, kan en raskt trekke slutningen om at de er noe splittet. Men i all hovedsak vil de samle etniske Somali-områder i Øst Afrika under et fundamentalistisk islamistisk styresett (et Stor-Somalia). Altså har de både begrensede og maksimalistiske mål, som beskrevet av Abrahms (Abrahms, 2006, s. 53). I områder de allerede kontrollerer håndhever de en egen streng versjon av Sharia, med mange påbud og forbud samt strenge straffer for brudd mot loven. Gruppen forbyr også samarbeid med NGOer (Felter, Masters, & Sergie, 2021).

En nasjonalistisk del av gruppen ønsker å «*frigjøre*» Somalia fra alle utenlandske styrker og å avsette TGF. Mens en mer militant trans-nasjonal del har mer regionale mål, og til dels globale målsetninger. Dette gjelder særlig etter troskaps erklæringen til Al Qaida, og er mer i linje med AQ uttalte mål.

Det er derimot ikke uvanlig for islamistiske grupper å kombinere religiøse mål på globalt nivå med lokale, oppnåelige mål (Sitter, 2017, s. 269). Sånn sett kan de mer oppnåelige lokale målene sikre Al Shabaab mer støtte lokalt (Sitter, 2017, s. 184), og hjelpe blant annet til rekruttering og informasjonsflyt mot gruppens etterretningsinnsamling.

Overordnet er *Al Shabaabs uttalte mål*, med et særlig sterkt fokus mot utenlandske styrker i selve Somalia, en sterk indikator på deres vilje til å ramme

norske styrker i det samme området. Det vurderes at å angripe en norsk fregatt ved Afrikas Horn passer godt med Al Shabaabs uttalte mål og det er derfor sannsynlig at norske styrker vil rammes hvis de evner et slikt angrep.

Modus Operandi

«*Terrorisme er – på samme måte som geriljakrig – den militært svakere parts siste, beste håp*» (Sitter, 2017, s. 270).

Det er mange som trekker paralleller mellom geriljakrig og terrorisme i enkelte former av terrorens utøvelse. English argumenterer i sin bok, *Terrorism – how to respond*, at geriljagrupper gjerne er større og mer opptatt av å ta - og holde land enn typisk terroristgrupper (English, 2010, s. 13), men at det er unntak. I så måte er nok Al Shabaab absolutt et unntak, med ønske om å kontrollere territorium som en stor del av deres overordnede mål. Likevel argumenterer både Sitter (Sitter, 2017, s. 265) og English (English, 2010, s. 26) for at både geriljakrig og terrorisme kan ses på som en strategi, eller en taktikk, i noe som kan ses på som en større militær kampanje. Al Shabaab har for eksempel enkelte operasjoner mot AMISOM baser som ligner mer på konvensjonelle militære angrep, enn noe annet. De har også tatt over militære baser som AMISOM, eller SNA, rett og slett ikke er sterke nok til å holde. I slike raid har de også tatt kontroll på større mengder militært materiale (Havlicek, 2020).

Al Shabaab sies å være inspirert av Taliban, og det er vanlig at terrororganisasjoner lærer og henter inspirasjon fra hverandre (Sitter, 2017, s. 223). For Al Shabaab sin del kan det være nærliggende å trekke paralleller ikke bare til Taliban, men også Hizbollah og Hamas. Alle tre kombinerer militis og terror med velferd og politikk, samt andre aktiviteter (Sitter, 2017, s. 200).

Terrorangrep med IEDer (*improvised explosive device*) og VBIEDer (*vehicle born improvised explosive device*) inne i Somalia, og særlig i Mogadishu, er likevel en av de hyppigste angrepsformene Al Shabaab velger og bare i 2021 rapporteres det om over ti slike angrep (Political Geography Now, 2021).

Når en ser på oversikt over Al Shabaabs angrep i de siste årene er det typisk bombeangrep av forskjellig form og militære raid i geriljastil som utpeker seg som Al Shabaabs foretrukne MO. Bombeangrep mot mål som uttalt over, vil styrke sannsynligheten for at norske styrker rammes. Men militære raid som i hovedsak utføres for å ta territorium, vil svekke sannsynligheten. *Modus Operandi* er derfor en svak indikator for sannsynligheten for at Al Shabaabs angrep rammer norske styrker, siden det er vanskelig å vekte den for eller imot. *Modus Operandi* er likevel viktig for vurdering av trusselen, men den må ses opp mot de andre indikatorene.

Tidligere aksjoner og målutvelgelse

For å få en god oversikt over Al Shabaabs vilje til å ramme norske styrker, er det greit å se hva de sier de vil oppnå mot det de faktisk gjør og målene de faktisk velger. Går en gjennom angrepene de har hatt gjennom de siste ti årene, er det en god miks av både harde og myke mål (Sitter, 2017, s. 266) både under bombeangrep og ved raid og skytinger (Stanford University, 2019). Et godt eksempel på Al Shabaab ambisjoner, og spenn i målutvelgelse, er det planlagt flyangrep i 9/11 stil, som ble stoppet av amerikanske og filippinske sikkerhetsstyrker (Shay, 2021). Likevel, i 2019, var hele 44 prosent av Al Shabaabs angrep rettet mot mål i hovedstaden Mogadishu (Sinko & Besenyo, 2021).

Ved militære raid virker målet som oftest å være overtagelse av territorium, og rettes i hovedsak mot AMISOM, SNA eller andre lokale- eller klanmilitser. Altså harde mål, men gjerne med tilfeldige sivile som rammes av å være på «*feil sted til feil tid*».

IEDer, VBIEDer og selvmordsaksjoner er ofte rettet mot steder eller personer tilknyttet TGF, SNA, men også mot klanledere. Det er kjente steder der utenlandske styrker oppholder seg (f.eks. restauranter), eller militærbaser som Balodogle der amerikanere trener SNA og sender ut droner for angrep mot Al Shabaab (Watson & Gupta, 2019). Det er også flere eksempler der denne typen angrep brukes mot utenlands tilstedeværelse også utenfor Somalia, som kinesiske

veiarbeidere som bygger motorvei i Kenya (Webber & Valle, 2022), eller en restaurant frekventert av vestlige i Djibouti (DNI.org, u.d.).

Norske styrker som opererer i området Afrikas Horn passer godt med Al Shabaabs tidligere målutvelgelse og angrep. Særlig gjelder dette når en vurderer trusselen på land, derfor er det sannsynlig at norske styrker kan bli valgt ut som mål. Særlig gjelder dette i de områdene Al Shabaab har stor tilstedeværelse (sør i Somalia), og noe mindre sannsynlig i områder der de har liten tilstedeværelse (Somaliland og Puntland i nord). I så måte er *tidligere aksjoner* en sterk indikator. Det er lite eksempler på angrep fra Al Shabaab rettet mot sjøen, der blir *tidligere aksjoner* en svak indikator siden det er lite å bygge empiri på. Styrken på indikatoren må derfor ses på som sterk eller svak ettersom man analyserer trusselen for å bli rammet på land versus i kystsonen og til sjøs.

Evne

Det hjelper lite med store mål og pågangsvilje, hvis kapasiteten til å følge opp ikke er tilstede. Ved å analysere Al Shabaabs evne kan en bedre predikere sannsynligheten for at norske styrker rammes under oppdrag til Afrikas Horn.

Ledelse

«They need to recruit members and supporters, maintain their members' loyalty, pay at least some of them, organize activities, raise money, communicate, and gain public visibility without endangering security» (Crenshaw & Lafree, 2017, s. 111).

Selv for terrororganisasjoner kan det være utfordrende å drive godt lederskap, og mye tyder på at terrorgrupper sliter med intern kontroll vel så mye som andre organisasjoner (Sitter, 2017, s. 117). For Al Shabaab har de profilert seg i Somalia på at klantilhørighet ikke skal spille inn, noe som i enkelte tilfeller har hjulpet rekruttering fra de mindre klanene. Dette er likevel en sannhet med modifikasjoner, da klansystemet gjennomsyrrer såpass store deler av Somalia at det blir en faktor i også Al Shabaabs indre forhold. Som nevnt tidligere er ikke gruppen helt enige innad om alle sine målsetninger, og det er relativt vanlig at

terrorgrupper splittes over interne uenigheter (Crenshaw & Lafree, 2017, s. 116). Foreløpig er det likevel ingen tegn til dette hos Al Shabaab i nær fremtid.

Al Shabaab er kjent for sin gode ledelse og etterretningsgruppe som går under navnet Amniyat. Særlig er Amniyat fremstilt som en god etterretningsaktør, med analyser som sidestiller dem med Somalias egen etterretningstjeneste (*National Intelligence and Security Agency*) (Sinko & Besenyo, 2021).

Hoffmann sier selv i sin bok at god etterretning er viktig både for en terrorgruppes suksess, samt dens egen overlevelse (Hoffman, 2017, s. 262). I så fall har Al Shabaab et godt utgangspunkt for både vellykkede aksjoner og angrep, og er sannsynligvis ikke truet som gruppe i nær fremtid. Amniyat er sagt å ha agenter rundt hele Somalia, også blant statsansatte og i AMISOM styrkene, selv om dette selvfølgelig er vanskelig å bekrefte (Sinko & Besenyo, 2021). For kontraetterretnings formål er Amniyat delt inn i flere avdelinger, og fungerer også i seg selv som en organisasjon i organisasjonen. Avdelinger under Amniyat skal være etterretningsinnhenting, kontra-etterretning mot utenlandske spioner og agenter, og egne seksjoner for likvidering og håndtering av eksplosiver (Wahab, 2020).

Nettverket til Amniyat blir brukt til å rapportere inn mulige mål, overvåke og rapportere om bevegelser gjennom bruk av internett, sosiale medier og mobiler med kontantkort (Smith, u.d.). Nettverket brukes også for å finne og følge personer Al Shabaab ønsker å true, likvidere eller bare rekruttere. Amniyat i seg selv skaper derfor mye frykt i Somalia (Harper, 2019).

Amniyat skal bestå av 500 -1000 personer, og sies også å ha ansvar for operasjonsplanlegging av større angrep, særlig de som gjelder IEDer, selvmordsaksjoner og likvidering (Sinko & Besenyo, 2021).

Ledelse er en sterk indikator for analysen av trusselen mot norske styrker. Den viser til et godt organisert system for rapportering, utvelgelse ogfølging av mål, og offentlige ansatte kan mulig være en del av rapporteringskjeden. Dette muliggjør at Al Shabaab for eksempel kan varsles tidlig om et planlagt havneopphold for den norske fregatten, og tilstedeværelsen av norske styrker. Ved kailigge er fregatten på sitt mest sårbare, og indikatoren *ledelse* visere at det er

mulig for Al Shabaab å få vite om dette på forhånd og planlegge et angrep. En slik forhåndsvarsling vil også øke muligheten, og dermed også sannsynligheten, for at norske styrker på land blir rammet siden de oppholder seg i nærheten av fregatten. *Ledelse* gir også en god indikasjon på Al Shabaabs gode muligheter til å forutse og følge det logistiske teamet på land sine bevegelser. Indikatoren peker mot en mulig trussel mot at Al Shabaab rammer norske styrker ved en deployering.

Rekruttering og propaganda

«[...] a terrorist movement's longevity ultimately depends on its ability to recruit new members as well as to appeal to an expanding pool of both active supporters and passive sympathizers» (Hoffman, 2017, s. 237).

Videre sier Hoffmann at effektiv kommunikasjon er viktig for å kunne oppnå dette. Al Shabaab har tatt dette til seg ved å faktisk ha sitt eget nyhetsbyrå; Shahada News Agency. Gjennom dette har de oppnådd den autoriteten egen utgitt propaganda gir og tatt styringen på budskapet de sender ut til sine sympatisører og potensielle sympatisører, såkalt «*perception management*» (Hoffman, 2017, s. 210). Al Shabaab har også omfavnet sosiale medier, og har blant annet sin egen twitterkonto. Under angrepet på Westgate kjøpesenter i 2013, tvitret de kommentarer underveis i angrepet (Hoffman, 2017, s. 233).

Propaganda ved handling er en annen form Al Shabaab bruker utstakt, særlig selvmordsangrep. Selvmordsangrep utnytter det symbiotiske forholdet mellom regulære media og terrorgrupper, ved å tiltrekke seg mye oppmerksomhet og mediedekning. Spektakulære angrep gir gjerne «*bedre*» dekning, og mediene rapporterer ikke da bare hendelsen, men er også med på å skape den (som forelest av Anne Gjelsvik på 3 samling).

I Somalia rekrutterer Al Shabaab på tvers av klanilhørighet, noe som appellerer til særlig medlemmer av mindre klaner eller de som av etniske grunner står helt på utsiden. I denne gruppen er det gjerne det Nesser ville kategorisert som «*drifters*» og «*misfits*» (Nesser, 2018, ss. 15-17) som står for den største andelen rekrutter. Al Shabaab lokker også en del rekrutter med lovnader om betaling, eller hjelp med å skaffe en kone. De bruker også i mange tilfeller tvang og trusler for å

tvinge til seg nye rekrutter, også barnekrigere (UK Home Office, 2019). Kvinner rekrutteres ikke som krigere, men som agenter og koner og i noen få tilfeller som selvmordsbombere.

Al Shabaab har et uttalt ønske om å tiltrekke seg fremmedkrigere, men på grunn av sine interne uenigheter mellom lokale og mer globale mål, har de ikke lyktes veldig godt i å tiltrekke seg mange fremmedkrigere (Harrington & Thompson, 2021). Den største andelen kommer mulig fra Kenya, der kenyanske fremmedkrigere utgjør opp mot 25 prosent av det totale antall Al Shabaab krigere (Cannon & Pkalya, 2019). Etter Afghanistan vendte mange fremmedkrigere tilbake til Somalia med kamperfaring. Somalia var en ny trygg havn, da sentralstyring ikke er tilstede i landet. Denne kamperfaringen nøt Al Shabaab godt av, da mange av disse krigerne endte hos dem.

Rekruttering og propaganda er en sterk indikator på Al Shabaabs evne til å ramme norske styrker. Særlig i nordlige deler av Kenya og sørlige deler av Somalia der Al Shabaab har en sterk tilstedeværelse og mange rekrutter tilgjengelig. En angrep på norske styrker, eller kanskje særlig en norsk fregatt, vil være spektakulært nok til å gi mye media dekning og gi god kredibilitet til gruppen gjennom propaganda ved handling. Antallet kenyanske fremmedkrigere øker også sannsynligheten for å bli rammet i Kenya.

Finansiering

God finansiering gir større mulighetsrom for terrorgruppen, alt fra propaganda, rekruttering, kjøp av utstyr og utnyttelse av korruperte tjenestemenn og ansatte blir mulig og lettere å få til.

Al Shabaab driver med finansiering på makro nivået (som forelest av Emilie Oftedal på samling 2), og har et eget finans departement (*Maktabatu Maaliya*), med mandat fra Amniyat, som gir et skinn av en offisiell regjeringsstruktur. De har ansvar for gruppens finanser både i inn- og utland, og for å finne gode investeringsstrategier både lovlige og ulovlige (Keatinge, 2014, s. 9). I løpet av 2019 er Al Shabaab rapportert å ha brukt 21 millioner dollar til våpen, krigere og etterretning (Lederer, 2020).

I områdene de kontrollerer tar de inn skatt (*zakat*) på alt fra bompenger til business (Keatinge, 2014), og det fins rapporter på at de ilegger bøter gjennom sitt eget rettssystem (Nichols & Houreld, 2020). Da piratvirksomheten var på sitt høyeste ble også denne virksomheten skattlagt i områder Al Shabaab kontrollerte, selv om de ikke dirkete drev med dette selv. De tjener penger på megling mellom klanene i deres konflikter, og har innimellom vært kjent for å «kjøpe» kidnappingsoffer for videre salg. Al Shabaab utnytter også den dårlige kontrollen TGF har med bankene i landet, til å drive flere «lovlige» investeringer og overføringer av penger.

Det at gruppen har såpass god tilgang til penger gjør *finansiering* til en sterk indikator på trusselen mot norske styrker. Al Shabaab har ingen problemer med å finansiere utstyr og våpen de trenger for et angrep, og har gode muligheter til å bestikke statsansatte og lokalt sikkerhetspersonell i et statssystem som er en av verdens mest korruperte (World Data, 2021).

Våpen og utstyr

Al Shabaab har nok av våpen og utstyr for å holde sin geriljatakikk og terrorbombing gående, og de etterforsyner gjerne når de overviner baser og leirer fra SNA og AMISOM. Da er det er som regel snakk om lettere våpen, men også noen typer håndholdt anti-luft våpen, eksplosiver og kjøretøy (Havlicek, 2020).

For angrep på sjøen vil Al Shabaab være avhengig av våpen som anti-overflate missiler, båter gjort om til VBIEDer eller droner utstyrt med eksplosiver. Med tanke på at terroristorganisasjoner henter inspirasjon hos hverandre, er det flere eksempler på bruk av alle de overstående, som Hezbollah sitt angrep med kinesiske C-802 antiskips missiler mot INS Hanit i 2006, Al Qaida sitt kjente angrep mot USS Cole i 2000 og flere tilfeller av Taliban som bruker droner med eksplosiver mot allierte i Afghanistan. Det er derimot ingen eksempler på at Al Shabaab har gjort, eller planlagt, noe tilsvarende. Med sin gode finansielle situasjon er det nok mulig for dem å skaffe seg slikt utstyr. Flere kilder nevner at

Al Shabaab er ute etter å kjøpe mer høyteknologisk utstyr for å fremme sin agenda, uten å nevne hva det er snakk om.

Al Shabaab har siden opprettelsen vært hyppig brukere av IEDer og VBIEDer, og har de siste årene fått kunnskapen og teknologien til å produsere dette selv. Dette har økt gruppens kapasitet på området betraktelig. De får tak i de fleste av materialene de trenger lokalt, noe som gjør dem mindre sårbare for sanksjoner og tiltak mot smugling. Eksplosivene er ofte av militær kvalitet, og ment til militær bruk siden det ofte er en del av byttet etter raid mot SNA og AMISOM. Trenden på Al Shabaab lagde IEDer viser også at IEDene de produserer blir mer komplekse og dødelige. En annen trend er komplekse sekundær IED angrep for å ramme førstehåndsinnsetts (Muibu & Nickels, 2017). Al Shabaab er også blitt bedre på spesiallagde IEDer til det målet de ønsker å ramme, et godt eksempel er en IED tilpasset en bærbar PC i forbindelse med et angrep mot sivil luftfart (James, 2021).

Al Shabaab bruker IEDer og VBIEDer i selvmordsangrep, der de ofte oppnår høye dødstall. Selvmord som taktikk gir flere taktiske fordeler sett opp mot andre angrepsformer og er derfor et relativt rasjonelt valg i motsetning til populær fremstilling (Hoffman, 2017, s. 140). Siden Al Shabaab er en islamistisk terrorgruppe passer selvmord som våpen inn i en tradisjon der det i en hellig krig – Jihad – er tolket som martyrdom og en sikker vei til Paradis. Termen «*Martyr Operasjoner*» er gjerne foretrukket, siden selvmord har en negativ klang i de fleste samfunn og religioner (Parker, 2022, ss. 108-112).

Som fremlagt av Cronin i «*How Terrorism Ends*» er selvmord gjerne spesielt skremmende for et samfunn, fordi det skaper følelsen av at terroristen kan være «*hvem som helst, hvor som helst*» (Cronin, 2011, s. 67). Selvmordsangrep får også ofte god mediedekning, slik at disse for en terrorgruppe både gir god propaganda og skaper mer frykt i samfunnet.

Våpen og utstyr er en strek indikator både for vurderingen av trusselen på land og på sjøen. Uten det riktige materielle blir angrep i kystsonen og på sjøen vanskelig. Når Al Shabaab i tillegg mangler erfaring fra slike angrep minsker det sannsynligheten for angrep mot en norsk fregatt i kystsonen og ute på havet. Det

vurderes derfor som lite sannsynlig, når en ser på *våpen og utstyr*, at Al Shabaab vil gjennomføre et slikt angrep. Derimot har Al Shabaab god kompetanse, erfaring og tilgang på våpen og improviserte eksplosiver, noe som tilsier at det med hensyn til indikatoren er sannsynlig at norske styrker kan rammes på land.

Konklusjon og sannsynlighetsvurdering

Hva er sannsynligheten for at norske styrker deployert til Afrikas Horn blir rammet av terrorangrep fra Al Shabaab på land, i kystsonen og ute på havet? Gjennom indikatoranalysen er det sett på flere indikatorer under vilje og evne som gjør det mulig å vurdere trusselen mot et slikt oppdrag.

Under vilje ble indikatorene *Al Shabaabs uttalte mål, Modus Operandi og tidligere aksjoner* vurdert. Ved sine uttalte mål vurderes det at viljen er tilstede for å ramme norske styrker og at tidligere aksjoner gjør at særlig trusselen for å bli rammet på land kan være sannsynlig. Siden det ikke er noen tidligere aksjoner på sjøen vil det bidra til å minske sannsynligheten for slike angrep. Når det gjelder *Modus Operandi* viste den seg å være en svak indikator på egenhånd, men sett opp mot de andre indikatorene vurderes det at den sannsynliggjør angrep på land mer enn i havet.

Når en ser på de fire indikatorene under evne; *Ledelse, rekruttering og propaganda, finansiering og våpen og utstyr* er de alle sterke indikatorer på Al Shabaabs evne til å ramme norske styrker i området Afrikas Horn ved en deployering. Gjennom Amniyat har gruppen både ledelse og etterretning til å planlegge angrep, de har gode finansielle forutsetninger for å dekke kostnader ved et angrep og nok folk, våpen og utstyr til å kunne gjennomføre det. Et angrep på norske styrker vil også sannsynligvis gi god propaganda til videre rekruttering. Indikatoren *våpen og utstyr* gir en vurdering av sannsynlig angrep på land, men lite sannsynlig i kystsonen og på havet.

Al Shabaab har et uttalt mål, og oppfordre til angrep, i hele Afrikas Horn regionen. Men når vilje og evne vurderes under ett tilsier indikatorene at trusselen mot norske styrker er større i de områdene av Somalia der Al Shabaab har en høy

tilstedeværelse, nemlig sør i Somalia inkludert hovedstaden Mogadishu. I den nordlige delen (Puntland) har det vært svært få angrep, og i den nordvestlige delen (Somaliland) er det nesten ikke rapportert om noen angrep fra Al Shabaab. Til gjengjeld er det relativt mange angrep i Kenya.

I tillegg viser indikatorene til et klart skille mellom land og sjø, der både kystsonen og ute på havet regnes under sistnevnte. Et angrep mot norske styrker i kystsonen eller på havet vil høyst sannsynlig være rettet direkte mot de norske styrkene, mens en angrep på land også kan være et tilfelle av norske mannskaper «*på feil sted til feil tid*». Dette i seg selv vil gjøre at trusselen på land har en høyere sannsynlighet for å ramme norske styrker, da det omfatter flere typer angrep og en større andel mål. Et angrep på sjøen vil også sannsynligvis være enklere å oppdage og forsvare seg mot, noe som også minsker sannsynligheten for at norske styrker faktisk blir rammet på havet.

En vurderingen av trusselen krever derfor en oppdeling, for å gi en god prediksjon for de neste 6 til 12 månedene:

I sørlige deler av Somalia og nordlige deler av Kenya vurderes det som *sannsynlig* at norske styrker kan rammes av terrorangrep fra Al Shabaab på land. Særlig gjelder dette i forbindelse med kailigge og havneopphold for fregatten.

I de nordlige delene av Somalia vurderes det som *mulig* at norske styrker rammes av Al Shabaab i forbindelse med kailigge og havneopphold for fregatten. Men som *lite sannsynlig* at det logistiske teamet er like utsatt.

For Djibouti og sørlige Kenya vurderes sannsynligheten for det samme som *lite sannsynlig*.

Når det gjelder en vurdering av trusselen i kystsonen og på havet tilsier indikatorene at det er *lite sannsynlig* at fregatten vil rammes i kystsonen og *svært lite sannsynlig* at fregatten rammes i sjøen.

Litteraturliste

- Abrahms, M. (2006). Why Terrorism Does Not Work. *International Security*, Fall, 2006, ss. 42-78.
- Cannon, B. J., & Pkalya, D. R. (2019, Mars 09). Why al-Shabaab Attacks Kenya: Questioning the Narrative Paradigm. *Terrorism and Political Violence* Volume 31 - issue 4, ss. 836-852.
- Center for International Security and Cooperation. (2019, Januar). *Mapping Militant Organizations*. "Al Shabaab." Stanford University. Hentet fra Al Shabaab: <https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/al-shabaab>
- CNN Wire Staff. (2012, February 10). *Al-Shabaab joining al Qaeda, monitor group says*. Hentet fra CNN: <https://edition.cnn.com/2012/02/09/world/africa/somalia-shabaab-qaeda/index.html>
- Crenshaw, M., & Lafree, G. (2017). *Countering terrorism*. Washington D.C.: Brookings institution press.
- Cronin, A. K. (2011). *How terrorism ends*. Princeton: Princeton University Press.
- DNI.org. (u.d.). *Counter terrorism guide Al-Shabaab*. Hentet fra Office of the Director of National Intelligence: https://www.dni.gov/nctc/groups/al_shabaab.html
- English, R. (2010). *Terrorism, how to respond*. Oxford: Oxford University press.
- Felter, C., Masters, J., & Sergie, M. A. (2021, May 19). *Al-Shabab*. Hentet fra Council on foreign relations: <https://www.cfr.org/backgrounder/al-shabab#chapter-title-0-7>
- Forente nasjoner. (2000). *Handbook on the delimitation of maritime boundaries 2000*. Hentet fra www.un.org: https://www.un.org/depts/los/doalos_publications/publicationtexts/Handbook%20on%20the%20delimitation%20of%20maritime%20boundaries_Eng.pdf
- Harper, M. (2019, Mai 27). *Somalia's frightening network of Islamist spies*. Hentet fra BBC News Africa: <https://www.bbc.com/news/world-africa-48390166>
- Harrington, J., & Thompson, J. (2021, September 23). *Examining Extremism: Harakat al Shabaab al Mujahideen (al Shabaab)*. Hentet fra Center for

strategic & International studies: <https://www.csis.org/blogs/examining-extremism/examining-extremism-harakat-al-shabaab-al-mujahideen-al-shabaab>

- Havlicek, J. (2020, August). *Terrorism in East Africa: Rise of Al-Shabaab and how to counter it*. Hentet fra Institut pro politiku a spolecnost: <https://www.politikaspolecnost.cz/wp-content/uploads/2020/08/Terrorism-in-East-Africa-Rise-of-Al-Shabaab-and-How-to-Counter-It-IPPS.pdf>
- Hoffman, B. (2017). *Inside Terrorism*. New York: Columbia University Press.
- Institute for Economics & Peace. (2022). *Global Terrorism Index 2022: Measuring the impact of Terrorism*. Sydney: Institute for Economics & Peace. Hentet fra https://www.visionofhumanity.org/wp-content/uploads/2022/03/GTI-2022-web_110522-1.pdf
- James, A. (2021, Juni 09). *Al-Shabab: the threat to civil aviation in Kenya and Djibouti*. Hentet fra Osprey Flight Solutions: <https://www.ospreyflightsolutions.com/casestudy/al-shabab-the-threat-to-civil-aviation-in-kenya-and-djibouti/>
- Keatinge, T. (2014). *The role of finance in defeating Al-Shabaab*. London: Stephen Austin & Sons Ltd. Hentet fra <https://www.yumpu.com/en/document/read/54726126/the-role-of-finance-in-defeating-al-shabaab/5>
- Lederer, E. M. (2020, October 29). *US focused on disrupting finances for Somalia's al-Shabab*. Hentet fra AP News: <https://apnews.com/article/terrorism-somalia-united-nations-3a7b0dbdf009596374179249eeb62d36>
- Muibu, D., & Nickels, B. P. (2017, November). *Foreign Technology or Local Expertise? Al-Shabaab's IED Capability*. Hentet fra Combating Terrorism Center at West Point: <https://ctc.westpoint.edu/foreign-technology-or-local-expertise-al-shabaabs-ied-capability/>
- Nesser, P. (2018). *Islamist terrorism in Europe*. London: Hurst & Company.
- Nichols, M., & Houreld, K. (2020, Oktober 14). *"Super efficient" Somali Islamist rake in cash*. Hentet fra Reuters: <https://www.reuters.com/article/us-somalia-security-idUSKBN26Z18F>

- Odowa, M. (2021, Februar 09). *Somalia's clan system: undermining democracy?* Hentet fra Deutsche Welle (DW): <https://www.dw.com/en/somalias-clan-system-undermining-democracy/a-56512779>
- Parker, T. (2022). *Avoiding the Terrorist Trap*. London: World Scientific Publishing Europe Ltd.
- Political Geography Now. (2021). *Somalia Control Map & Timeline - December 2021*. Hentet fra Political Geography Now: <https://www.polgeonow.com/search/label/kenya>
- PST. (2022). *Nasjonal trusselvurdering 2022*. Oslo: Politiets sikkerhetstjeneste (PST). Hentet fra file:///C:/Users/Lyngen/Downloads/_globalassets_ntv_2022_nasjonal-trusselvurdering-2022-pa-norsk.pdf
- Shay, S. (2021). *Al Shabaab and the 9/11 style terror plot*. International Institute for Counter-Terrorism. Hentet fra <https://www.jstor.org/stable/resrep30923?seq=2>
- Sinko, G., & Besenyo, J. (2021). Comparison of the Secret Service of al-Shabaab, the Amniyat, and the National Intelligence and Security Agency (Somalia). *International Journal of Intelligence and ConterIntelligence*. Hentet fra <https://www-tandfonline-com.ezproxy.library.bi.no/doi/pdf/10.1080/08850607.2021.1987143?needAccess=true>
- Sitter, N. (2017). *Terrorismens historie*. Oslo: Dreyers forlag.
- Smith, F. (u.d.). *Amniyat*. Hentet fra Strategic Intelligence News: <https://intelligencebriefs.com/tag/amniyat/>
- Stanford University. (2019, Januar). *Al Shabaab*. Hentet fra Mapping Militant Organizations: https://cisac.fsi.stanford.edu/mappingmilitants/profiles/al-shabaab#text_block_18781
- UK Home Office. (2019, Januar). *Country Policy and Information Note Somalia: Majority clans and minority groups in south and central Somalia*. Hentet fra Gov.uk: https://assets.publishing.service.gov.uk/government/uploads/system/uploads/attachment_data/file/773526/Somalia_-_Clans_-_CPIN_V3.0e.pdf
- Wahab, S. A. (2020, Juni 30). *How do terrorist organizations establish intelligence bodies?* Hentet fra Early warning center: <https://ewc->

center.com/2020/06/30/how-do-terrorist-organizations-intelligence-bodies-work/?lang=en

Watson, A., & Gupta, A. (2019, Oktober 22). *Why Al shabaab's attack on US drone base shouldn't be ignored*. Hentet fra Open Democracy:

<https://www.opendemocracy.net/en/north-africa-west-asia/why-al-shabaabs-attack-on-us-drone-base-shouldnt-be-ignored/>

Webber, L., & Valle, R. (2022, Mars 23). *Al-Shabaab attacks chinese national in Kenya while Islamic State in Afghanistan and Pakistan criticizes Beijing*.

Hentet fra Militant Wire: <https://www.militantwire.com/p/al-shabaab-attacks-chinese-national?s=r>

Weldemichael, A. T. (2019). *A Companion to African history*. I W. H. Worger, C. Ambler, & A. Nwando. HWest Sussex: John Wiley & Sons Ltd. Hentet fra

<https://ebookcentral-proquest-com.ezproxy.library.bi.no/lib/bilibrary/reader.action?docID=5515193&ppg=367>

World Data. (2021). *A worldwide ranking of corruption*. Hentet fra World Data:

<https://www.worlddata.info/corruption.php>